

ondertussen in Groot Mijdrecht Noord

Vier jaar later, en nog geen schop de grond ingegaan

Foto: Lex Broere

Het is stil rond het gebiedsproces Groot Mijdrecht Noord (GMN). De zomer loopt op zijn einde, maar de naderende herfst lijkt vooralsnog geen actieve ontwikkelingen te brengen. Al een eeuwigheid is het wachten op het definitieve inrichtingsplan van Groot Mijdrecht Noord-oost. De provincie Utrecht bracht het vorig jaar juni zo mooi: samen met de bewoners gaat zij het gebied vormgeven, nadat zij het eens waren geworden over de Veenribbenvariant. In dat akkoord doen beide partijen water bij de wijn. De bewoners zien af van

landbouwactiviteiten en accepteren een moerasgebied. Op haar beurt belooft de provincie huizen niet zomaar af te breken en de infrastructuur in stand te houden. Een 'ontwikkelmodel', noemt de provincie het voorzichtig, geen plan. Al een jaar geleden hadden de partijen ermee aan de slag moeten gaan. Het is er nog steeds niet van gekomen.

De kans is ook klein dat er op korte termijn iets gebeurt. De oorzaak: er is geen geld. Om de ingrepen in GMN te kunnen financieren, heeft de provincie geld nodig van het

rijk. Dat is een lastige kwestie, want natuurprojecten hebben in Den Haag geen prioriteit op dit moment. Overleg tussen het rijk en het IPO over de financiering van gebiedsprocessen is dit voorjaar vastgelopen en wordt pas in oktober weer opgepakt. En zo is er vier jaar na het verschijnen van de eerste aflevering van Ondertussen in Groot Mijdrecht Noord nog geen schop de grond ingegaan. Vier jaar lang kosten vooral allerlei verwickelingen tussen de polderbewoners en de provinciebestuurders veel geld, tijd

en energie. De vele conflicten en bizarre wendingen in de besluitvorming maakten van het proces een heuse poldersoap.

Plannenmakerij

De serie plannenmakerij rond Groot Mijdrecht Noord begint al eind jaren negentig met het Plan De Venen, dat voorziet in nieuwe natuur aan de oostzijde van GMN, en landbouw aan de westzijde. Het moet een oplossing bieden voor de problematiek die wordt gesignaleerd rond de waterhuishouding in de polder: vervuiling van het kwelwater en bodemdaling. All

Het is een gevoelig dossier, dat van de polder Groot Mijdrecht Noord. Wordt het definitief nat in de polder om de problemen van bodemdaling, vervuild kwelwater en waterberging op te lossen? De bewoners van de polder, de boeren, de natuur- en recreatieorganisaties, het waterschap, de gemeente en de provincie: allemaal hebben ze hun eigen verhaal en hun eigen belang. Landwerk trekt de laarzen aan en peilt het water en de meningen. Dit is de zeventwintigste aflevering in de serie Ondertussen in Groot Mijdrecht Noord.

partijen kunnen zich vinden in Plan De Venen, maar dat neemt niet weg de provincie Utrecht in het voorjaar van 2007 besluit dat GMN een recreatieplas moet worden. De bewoners en de achtien veehouders in het gebied zijn fel tegen: hun huizen en bedrijven dreigen hierdoor te verdwijnen. Het is het begin van een reeks onderzoeken die op het gebied wordt losgelaten. Onderzoekers bedenken zes varianten, variërend van 'niets doen' tot het volledig onder water zetten van de polder. Ook gaan deskundigen aan de slag in de commissie-Remkes om de problemen met water in de polder te bekijken. Remkes komt na lange tijd tot de conclusie dat er weliswaar problemen zijn met de waterhuishouding, maar geeft geen oplossingen. Doe het huiswerk maar eens grondig over, zo luidt het advies. Dat betekent dat onderzoekers opnieuw moeten beginnen en dat de besluitvorming wordt uitgesteld.

Bergafwaarts

Intussen gaat het bergafwaarts met de relatie tussen de polderbewoners en het provinciebestuur. Bewoners voelen zich bekocht omdat het Plan de Venen van tafel is gegaan. Het feit dat ze mogen meepraten in een reflectiegroep is een doekje voor het bloeden. De gedeputeerde die is belast met het dossier GMN, Joop Binnekamp, wekt ook nog eens extra de woede van de buurt door alvast afspraken te maken met de minister van Verkeer en Waterstaat over het aanwijzen van GMN als waterbergingslocatie. Ook in de gemeente De Ronde Venen valt dat slecht. Binnekamp

wil met de bewoners overleggen, maar die willen dat dan eerst de variant plas van tafel gaat. Daar stemt de gedeputeerde niet mee in. Dan volgt een opvallende ontwikkeling: Binnekamp schrijft de zes scenario's af en kiest voor een zevende variant. Wat het precies moet worden, weet hij nog niet. Wel wordt het in elk geval een -bijna onmogelijke lijkende-combinatie van duurzame waterberging, landbouwactiviteiten en boven alles betaalbaarheid van het een en ander. Maar wéér is uitgebreid onderzoek nodig. En weer schuift de provincie een definitief besluit voor zich uit, nu naar de zomer van 2009. Binnekamp draagt het dossier Groot Mijdrecht Noord uiteindelijk eind 2008 over aan collega Wouter de Jong. De sfeer tussen Binnekamp en de bewoners is uiterst grimmig geworden na een zeer ongelukkige persconferentie. Hierin noemt hij aantallen bewoners en huizen die moeten verdwijnen in de polder, terwijl hij dat eerder tijdens een overleg met bewoners niet heeft besproken.

Afgestoft

De zaak neemt weer een bijzondere wending als de nieuwe gedeputeerde in maart 2009 een herijkt Plan de Venen presenteert. Het oude plan is afgestoft en krijgt aanvullende 'technische' maatregelen. Geen volledige waterplas, maar de helft van de polder wordt moerasnatuur. Bijna 50 huishoudens moeten verdwijnen. De bewoners staan op hun achterste benen, net als de gemeenteraad van de Ronde Venen. Er is veel kritiek op het feit dat het vrijwillige karakter om te vertrekken verdwijnt.

Remkes komt na lange tijd tot de conclusie dat er weliswaar problemen zijn met de waterhuishouding, maar geeft geen oplossingen. Doe het huiswerk maar eens grondig over, zo luidt het advies.

Nog meer kwaad bloed zet de beslissing van Provinciale Staten om GMN aan te wijzen als prioritair gebied. Dat betekent dat de provincie grond in natuur mag veranderen en daarvoor de eigenaren gedwongen mag uitkopen. Volgens de provincie een juridische maatregel om eigenaren garantie op een schadevergoeding te geven, maar de bewoners zien het als een bedreiging. Het vuur laait weer op. Hierin komt pas verandering als gedeputeerde De Jong en de bewoners elkaar eindelijk vinden. Dat gebeurt nadat het door de polderbewoners gehate herijkte Plan de Venen in de prullenbak belandt. Dan is het heel lang stil, tot in de zomer van 2010 ineens de Veenribbenvariant verschijnt. Dat blijkt een plan waarmee alle partijen wél uit de voeten kunnen.

Wachten

Eind goed, al goed? Nee, want net als de gemoederen in de polder zijn bedaard, gooit het nieuwe kabinet eind vorig jaar roet in het eten door bezuinigingen op natuur aan te kondigen. De Veenribbenvariant wordt afgeslankt, vooral ten koste van natuurdoelen. En het is maar de vraag of zelfs dat versoberde scenario wordt uitgevoerd.

En dus is het stil in de polder en roert niemand zich. De provincie wacht op het rijk. De bewoners wachten noodgedwongen op de provincie, en op een solide plan waar ze zich achter kunnen scharen. Opvallend genoeg komen vanuit natuurorganisaties en het waterschap ook nauwelijks geluiden. Dat terwijl enkele jaren geleden nog flink werd gehamerd op de noodzaak van water- en natuurdoelen. GMN werd lange tijd gezien als goede locatie voor waterberging. Problemen met de waterhuishouding waren ooit de basis om met GMN aan de slag te gaan. Uit natuuroogpunt vormt het gebied een belangrijke 'groene ruggengraat' tussen Noord- en Zuid-Holland, een leefgebied voor moerasvogels en de otter. Het proces Groot Mijdrecht Noord moet in de loop der jaren vele miljoenen euro's hebben gekost. Daarnaast hebben vele partijen - politici, bewoners, waterschap, natuurorganisaties, onderzoeksbureaus - er veel tijd en energie in gestoken. Desondanks is men vier jaar later nog niet verder gekomen dan een versoberde variant van een oud plan, dat misschien niet eens kan worden gefinancierd.

PETRA FRANS